

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
ita-suomi.hao@oikeus.fi

Itä-Suomen hallinto-oikeudelle

Asia Lausunto- ja asiakirjapyyntö Satu Taavitsaisen aluevalitukseen koskien Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuuston tekemää aluehallituksen puheenjohtajiston erottamispäätöstä (831/2023).

Lausuman antaja

Etelä-Savon hyvinvointialue
Y-tunnus 3221315-8
Porrassalmenkatu 35-37
50100 Mikkeli

Vastaajan asiamies ja prosessiosoite

Henkilöstölakimies, vt Aki Rasimus
aki.rasimus@etelasavonha.fi
puh. 040 656 7444
Porrassalmenkatu 35-37
50100 Mikkeli

Etelä-Savon hyvinvointialue esittää lausuntonaan seuraavaa

Satu Taavitsaisen aluevalitus aluevaltuuston päätöksestä 28.3.2023 § 19 ja oikeudenkäynti kuluvaatimus tulee hylätä alla olevilla perusteilla:

Satu Taavitsainen on aluevalituksessaan väittänyt aluevaltuuston päätöksen olevan lainvastainen. Hän on perustellut väitettään sillä, että päätös olisi rikkonut Suomen

perustuslaissa määriteltyä sananvapautta. Satu Taavitsainen on todennut aluevalituksessaan seuraavasti:

”Valtuusto ei voi käyttää väärin harkintavaltaansa ja ylittää toimivaltansa erottaessaan luottamushenkilön sananvapauden käyttämiseen liittyvän syyn vuoksi. Tällöin valtuuston päätös on lainvastainen. Hallintolain mukaan hallinnon tarkoitussidonnaisuuden periaate sisältää velvollisuuden, että valtuusto käyttää toimivaltaansa vain lain tarkoituksen rajoissa.”

Etelä-Savon hyvinvointialueen tilapäisen valiokunnan selvityksessä aluevaltuustolle on todettu seuraavasti:

”Tilapäinen valiokunta toteaa, että tässä asiassa ei oteta kantaa sananvapauden näkökulmasta tai muidenkaan oikeudellisten kysymysten näkökulmasta, koska se ei kuulu tilapäisen valiokunnan toimivaltaan. Arviointi tapahtuu vain hyvinvointialueesta annetun lain 74 § 2 mom. mukaisesti.”

Sananvapaus kuuluu rikoslain 39/1889 piiriin, eikä aluevaltuustolla ole täten toimivaltaa sananvapauden arviointiin. Tämän perusteella tilapäinen valiokunta tai aluevaltuusto ei ole ottanut mitään kantaa mahdolliseen kunnianloukkaukseen, vaan Satu Taavitsaisen käyttäytymistä on arvioitu pelkästään poliittisen luottamuksen näkökulmasta hyvinvointialuelain 611/2021 74 § 2 mom. mukaisesti. Tämän arvioinnin perusteella on todettu, että Satu Taavitsaisen facebook-kirjoitus on voinut aiheuttaa negatiivista merkitystä hyvinvointialueelle, sekä on todennäköistä, että aluehallituksen puheenjohtajistossa on syntynyt luottamuspula, koska Satu Taavitsaisen toiminta ei ole ollut hyvinvointialuelain 74 § 2 mom. mukaista.

Kuten edellä on todettu, aluevaltuusto on tekemässään päätöksessä pysynyt toimivaltansa rajoissa ja jättänyt sananvapauden arvioinnin päätöksen ulkopuolelle. Tällä perusteella aluevaltuuston tekemä päätös ei ole lainvastainen.

Satu Taavitsainen on väittänyt aluevalituksessaan, ettei ole olemassa mitään sellaista viranomaisen tuomiota/toteamusta, jossa Taavitsaisen facebook-kirjoitus olisi todettu paikkansa pitämättömäksi. Ottamatta kantaa oikeudellisiin kysymyksiin, hyvinvointialue toteaa, että Länsi-Savon uutisessa tutkinnanjohtaja Linnea Westin esille tuomat asiat ovat ristiriidassa Satu Taavitsaisen väitteen kanssa. Länsi-Savon sähköisessä lehdessä 29.7.2022 tutkinnanjohtaja Linnea West on kertonut seuraavasti:

*”Tutkinnanjohtaja rikoskomisario **Linnea West** kertoo, että poliisin esiselvitys on päättynyt. Selvityksen lopputuloksena poliisilla ei ole syytä aloittaa esitutkintaa Strengelliin kohdistuneiden väitteiden osalta.*

Poliisi aloitti esiselvityksen, sillä sille toimitettiin tietoja, jonka perusteella poliisi katsoi tarpeelliseksi alkaa selvittää asiaa.

– Nyt on selvitetty, ketkä ovat osallisia asiaan ja hankittu kaikki tarvittava tieto sen tueksi, että voi tehdä harkinnan siitä, onko syytä aloittaa esitutkinta ja kirjata rikosilmoitus, West kuvailee.

Poliisi on leimannut esiselvitysvaiheen yksityiskohtineen salaiseksi.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

West kertoo poliisin tutkineen asiaa sekä rikosoikeudellisesta näkökulmasta että väitteiden todenperäisyyden näkökulmasta. Tämä tarkoittaa sitä, että poliisi on tutkinut myös väitteitä sellaisista rikoksista, jotka olisivat nykypäivänä rikoksena vanhentuneita.

Taavitsainen on syyttänyt Facebook-päivityksessään Strengellin syyllistyneen seksuaalirikokseen joskus "2000-luvulla".

Poliisin osalta väitteet on nyt selvitetty.

– Tietysti poliisilla on aina velvollisuus aloittaa tutkinta, jos tulee tietoon jotakin uutta tai jokin erilainen tapaus. Nyt kuitenkin se, mitä poliisi on tutkinut, päättyy tähän päätökseen."

Edellä mainittua lehdessä kirjattua voidaan pitää on poliisin toteamuksena asiasta. Linnea West on todennut, ettei poliisilla ole syytä aloittaa esiselvitystä Strengelliin kohdistuneiden väitteiden osalta.

Satu Taavitsainen on aluevalituksessaan tuonut esille hyvinvointialuelain 39 § 1 mom., jonka mukaan:

"Aluevaltuusto voi erottaa hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän tai hyvinvointialueiden yhteiseen toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai joku heistä ei nauti aluevaltuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä."

Edellä mainitun lain 2 mom. todetaan:

"Aluevaltuusto voi erottaa puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa sekä valitsemiensa toimielinten puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kesken toimikauden, jos joku heistä ei nauti aluevaltuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee puheenjohtajistoa kokonaisuudessaan."

Lisäksi Hyvinvointialuelain hallituksen esityksen (HE 241/2020) 39 § perusteluissa on mainittu seuraavasti:

"Luottamushenkilön erottaminen kesken toimikauden. Aluevaltuusto voisi erottaa luottamuspulan vuoksi joko kaikki toimielimen jäsenet tai toimielimen puheenjohtajiston."

Satu Taavitsainen on toiminut aluehallituksen 1. varapuheenjohtajana. Aluevaltuusto on kokouksessaan 28.3.2023 19 § erottanut tilapäisen valiokunnan esityksen mukaisesti aluehallituksen puheenjohtajiston tehtävistään ja aluehallituksen jäsenyydestä. Päätös on myös koskettanut puheenjohtajiston henkilökohtaisia varajäseniä. Päätös on tehty 39 § 2 mom. mukaisesti. Tätä täydentää myös edellä mainittu hallituksen esitys, jonka mukaan aluevaltuusto voi erottaa luottamuspulan vuoksi toimielimen puheenjohtajiston ilman kaikkien toimielimen jäsenten erottamista. Satu Taavitsaisen aluevalituksessa esittämä väite siitä, että aluevaltuuston olisi täytynyt erottaa koko aluehallitus on virheellinen.

Satu Taavitsainen on aluevalituksessaan väittänyt, että aluevaltuuston tekemä päätös olisi syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

”Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, koska aluehallituksen kokouksissa tätä asiaa koskevissa käsittelyissä ovat olleet osallisina aluehallituksen varajäsenet, jotka olivat myös erottamisen kohteena.”

Asiaa on käsitelty aluehallituksen kokouksessa 16.3.2023 109 §. Pöytäkirjan merkintöjen mukaan kokouksessa ei ole ollut läsnä erottamisen kohteena olevia puheenjohtajiston jäseniä tai heidän henkilökohtaisia varajäseniä. Näin ollen aluevaltuuston tekemä päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Satu Taavitsainen on aluevalituksessaan väittänyt seuraavaa:

”Aluevaltuusto on ylittänyt toimivaltansa johtopäätöksessään, ettei Satu Taavitsaisen käytös olisi ollut hyvinvointialuelain 74 § 2 mom. mukaista. Satu Taavitsainen on luottamushenkilönä edistänyt hyvinvointialueen ja sen asukkaiden etua sekä toiminut luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Hyvinvointialuelakiin johtaneen hallituksen esityksen (HE 241/2020) pykälän 74 yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälän 2 momentissa on luottamushenkilön käyttäytymistä koskeva yleinen säännös, joka koskee luottamushenkilön toimintaa hänen hoitaessaan luottamustoimea. Säännöksen mukaan luottamushenkilön tulee edistää hyvinvointialueen ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Luottamushenkilön edellytetään kohtelevan asukkaita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti.

Facebook-kirjoitusta ei ole kirjoitettu Satu Taavitsaisen hoitaessa luottamustoimea. Sitä ei ole kirjoitettu aluehallituksen 1. varapuheenjohtajan roolissa, eikä aluehallituksen jäsenenä. Se on kirjoitettu Taavitsaisen vapaa-ajalla.”

”Hyvinvointialuelakiin johtaneen hallituksen esityksen (HE 241/2020) pykälän 74 yksityiskohtaisten perustelujen mukaan luottamushenkilön käytös ei saa olla yleisesti hyväksytyjen käytösnormien vastaista. Aluevaltuusto on toiminut lainvastaisesti, koska se ei ole arvioinut, ylittävätkö Taavitsaisen käyttämät ilmaisut selvästi sen, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Tässä arvioinnissa on keskeistä se, liittyykö keskustelun aiheeksi nostettu kysymys yleistä mielenkiintoa herättävään aiheeseen, jolloin sananvapauden rajoittamiseen tulee suhtautua erityisen pidättyvästi.”

Hyvinvointialuelaisissa tai sen hallituksen esityksessä ei tarkemmin määritellä, millä perusteella aluevaltuusto voi päätyä arvioon, jonka mukaan sen valitsema toimielin ei enää nauti aluevaltuuston luottamusta. Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista. Tarkoitussidonnaisuuden periaate rajoittaa kuitenkin valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Kuten edellä on todettu, aluevaltuusto on poliittisen harkinnan perusteella päätnyt valituksen kohteena olevaan päätöksen. Edelleen on todettava, että rikosoikeudellisen kysymyksen arviointi ei kuulu aluevaltuuston toimivaltaan. Näin ollen kysymys ei ole ensisijaisesti oikeudellinen arviointikysymys vaan poliittisen tai muun tarkoituksenmukaisuusharkinnan alaan kuuluva kysymys. Päätös on perusteltu eikä se ole perustunut mielivaltaan.

Satu Taavitsaisen vaatimus hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksu sekä hallinto-oikeudenkäynti kuluista viivästyskorkoineen tulee hylätä määrältään perusteeltaan, koska aluevaltuuston päätös ei ole lainvastainen eikä se ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Mikkelissä 28.6.2023

ETELÄ-SAVON HYVINVINTOIALUEEN ALUEHALLITUS

Liitteet Aluevalitus liitteinen
Aluevaltuuston päätös 28.3.2023 § 20 liitteinen